

Brief¹ van J.J. Cremer d.d. 15 december 1870 aan Max Rooses².

Beste vriend,

O! O! O!! wat liet ik u lang op antwoord wachten. Dát hebt ge niet verdiend. Maar wat we verdienen dat krijgen we niet altijd. Misschien heb ik het wél verdiend dat ik dezen winter lang zoo fris niet ben. Mijn lezingen schijnen mij meer aan te pakken dan ik wel dacht – óf het altijd scheppende hoofd werken – althans ik moet veel rust nemen, veel eten, veel menschen schrijven: beste vriend (of welE Heer) ik zal niet komen lezen. – toch doe ik het een enkele maal. Mijn professorale raadgever³ oordeelt dat beter; maar dan moet dit gemakkelijk kunnen geschieden, en vooral in mijn (niet onnoodig) belang zijn. –

Beste Rooses, maak nu zelf eens de conclusie. Of ik niet zou willen komen? Do! graag. Ware 't in den Haag niet zoo duur (en had ik een professors baantje erbij) liefst voor niemendal; maar, 'k mag en kan nu niet tot de verre reis besluiten. – weet ge wat; laat ons zien of ik 't leven er (in dezen tijd dat de levens toch niet veel waard schijnen⁴) afbrengt tot een volgend jaar. Heeft de zomer mij wat opgeknapt, wie weet hoe mijne vrouw dan weer belust zou zijn om 't schoone Brussel (alsdan van de Fransoos gezuiverd) nog eens te gaan bezoeken, en dan Nu, die dán leeft enz enz.

Met genoeg lees ik van tijd tot tijd uw warme brieven. Voor u moet er alzo toch iets goeds komen uit dien bloed-mors-boel!

Ik schreef iets uit en tegen den oorlog⁵. Moet nog in 't licht komen⁶. –

Gaat het u goed met uw lief vrouwtje? En de vrienden Heremans⁷ enz enz.

Groet ZE en allen gel⁸ vriendelijk van mij.

Voor de zaken van t Tooneel verbond⁹ heb ik mijn best gedaan zooveel ik kon; maar 't is m.i. een schandaal à la Zwarte Zee¹⁰ en a la Ludenberg¹¹ dat ze in Amsterdam dat ding maar beklinken en vaststellen. Zonder een enkele vergadering van 't voorl: Bestuur – voltallig en wettig gepraesideerd door den president. – Eene school zonder een goed Ned: Tooneelgezelschap zonder schandstukken is een halve maatregel. De eerste élève van die school zal bij een ploerten troep geengageerd, ter wille van een goede betaling gaan spelen in het grootste

¹ De brief is in het bezit van het Letterenhuis te Antwerpen.

² Max Rooses (Antwerpen, 10 februari 1839 – aldaar, 15 juli 1914) was een Belgische schrijver en leider van de Vlaamse Beweging.

³ Vanwege een leverziekte was Cremer onder behandeling in Leiden bij dokter prof. Samuel Siegmund Rosenstein (1832-1906).

⁴ Cremer verwijst naar de Frans-Duitse oorlog waarin 200.000 slachtoffers vielen.

⁵ Cremer publiceerde 'De oorlog een noodzakelijk kwaad'.

⁶ Gepubliceerd worden.

⁷ Jacques François Jean (Jacob) Heremans (Antwerpen, 28 januari 1825 - Gent, 13 maart 1884) was een Belgisch liberaal politicus en hoogleraar aan de Gentse universiteit.

⁸ Gelegenheid.

⁹ Cremer, Max Rooses, Jan van Beers e.a. waren bestuurslid van het Nederlandsch tooneel-verbond.

¹⁰ Mogelijk wijst Cremer op de Krimoorlog van 1870.

¹¹ Onbekend waar Cremer naar verwijst.

draakstuk twelk bestaan of cancaneren¹² zoo mooi als vroeger in Parijs. – ‘K had gehoopt dat gij Vlamingen mede op een vol¹³tellige vergadering zoudt hebben aangedrongen, of althans op eene stemming. – Enfin. Ik ben vechtens moede en leg er mij bij neer. Wat ik doen kan voor het tooneel zal ik doen binnen kamers. Dag mijn vriend! Een handdruk en de beste wenschen van uw ZDW vriend

J.J. Cremer

Haag 15 Dec 70

Op de tweede pagina staat aan de zijkant de volgende aanvulling:

Maak uit dezen niet op dat ik met mijn corpus heelemaal aan lager wal ben. Verre van daar!
Salut!

¹² De cancan is een erotische dans. Deze werd vanaf circa 1830 heel bekend in Frankrijk, en later ook daarbuiten.

¹³ Vervolg is het bijschrift op de eerste pagina van de brief.

Stallege vergadering houdt hebben aanprijvingen, of althans
op een oeteming. — Enfin, ik ben rechtens mede

en leg er mij bij
meer.

Wat ik dog

koz nou het

dooneel, Lae

ik daen bin

Mr. Pamel.

Dag mijn

Wend!

See handvat

Es de beste men

Johes M. W. D.

W. J. Cremer

15 Dec 70

O, O ! O !!! Wat liet ik u
lay op antwoord waarden. Dat
hebt ge niet verdien. Maar
wat ene verdienes dat krijgen we
niet altyd. Mufchien heb ik het
niet verdien dat ik den winter
lang zoo fois niet ben. Mijn
lesingen schijn my met aante
pakken, das ik wel doot — of
het altyd scheppende hoofd
merken! — alzau, ik moet
veel rust nemen, veel eten, veel
..... menchen schryuen: beste
Vriend (of welk Mer) ik zal
niet komen ben. — Soel
dae ik het een enkele maal

ik moet mijn scriptum goedmaken om te laten zien
dat ik niet mijn scriptum goedmaken om te laten zien
Maak uit boven niet op dat

„mijn professorale raadgever oordeelt dat beter; maar dan moet dit gemakkelijk kunnen geschieden, en vooral in mijn (niet onnoodig) belang zijn. — Beste Proeses, maak nu zelf eens de conclusie. Of ik niet zou wille, konien? Dat graag. Ware & in des Raaf niet zoo duur (en had ik een professor baante erbij) liefst voor niemad; maar, ik mag en kan nu niet tot de verre reis besluiten. — Meet je wat; laat ons zien of ik 't leues ex (in deren tyd dat de leuens toch niet veel raad schijnen) afbreng tot

3591/4

MUSEUM
DER
VLAANSCHER
LETTERKUNDE

een volgend najaar. Heeft de
Lover mij wat opgeknappt, wie
trekt hoe mijne vrouw dan meer
belust zou zijn om 't schoone
Brussel (alwan van de Fransoos)
gesuiverd ~~proced~~ te gaan bezoeken,
en dan... Nu, die dan leeft ^{en geniet}

Met genoege lees ik ^{de} Verster
tot top van warme brieven. Voor
u moet er alsoo loots iets goed
komey uit diez blaed-mors-baels!
Ik schreef iets Siik en tege
dey oorlog. Moet nog is thits
komey. —

Gaat het u goed met uw
lief vrouwtje? en de vriende
Heremans en er. Groet
Hd. en alles bij gel? vriendeljk

lijf van mij

Erpiter en piter teedleping: in nu raac aftehemmen.

Voor de Zaken van 't Fooneel
Verbond heb ik mijn best gedaan
Zoveel ik kon; maar, 't is
m. i. een schandaal à la
Watte Lee en à la Luemburg
dat ze in Amsterdam, dat ding
maar beklinkez es vaststeltz
Londr een enkele vergadering
van 't Povl. Bestuur - voltallig
en wettig gepraesideerd door den
president - Eene school onder
een goed Med. Fooneelgmaatschap
Londr schandstukkez is een helu
maatregel. De eerste elève van
die school zal bij een plaeten-
traep geengageerd, terwille van een
goed Betalig gaas spelz in het
grootste draak stuk troell besten
of concanceery zoo mooi als vrag
in Parijs. - 't Had gehoopt dat
zij Neminges mede op een vol